

Adrian Schiop (Rumunsko)

Narozen v roce 1973 na jihu Rumunska, spisovatel, novinář a scenárista. Vystudoval lingvistiku, rumunský jazyk a literaturu, doktorát si však nakonec pořídil z antropologie. Zaměřil se v něm na „*manele*“, úpadkový hudební žánr, který podle jeho vlastních slov „dělají cikáni a poslouchají mafiáni“. Vystřídal různá povolání — učitel, malíř pokojů (na Novém Zélandu), novinář a scenárista. O sobě říká, že je pročínský a také klimatický aktivista. Má na kontě čtyři romány: *pe bune/pe invers (na rovinu/naruby)*, *Zero grade Kelvin (Nula stupňů Kelvina)*, *Soldații. Poveste din Ferentari (Vojáci. Příběh z Ferentari)* a *Să ne fie la toți la fel de rău (Ať se máme všichni stejně špatně)*. Vyšla mu také sbírka básní *nu e dragoste (Není to láska)*. Spolu se srbskou režisérkou Ivanou Mladenović napsal dva filmové scénáře. Všechny jeho knihy mají autobiografický charakter, díky čemuž nepostrádají autenticitu a často vyvolávají rozruch i široký ohlas.

úryvek z románu *Vojáci. Příběh z Ferentari* přeložila Tereza Kortušová

Vzbudím se kolem desátý s jedinou myšlenkou v hlavě, že se ho musím zbavit, než se objeví Vasi. Další den už bych nevydržel a Alberto by nejradši ještě chvíli zůstal, dáme si ještě pivo; v lednici byla další flaška, neotevřená, kterou nemohl dostat z hlavy – a jako medvěd, když objeví med, už by nikdy neodešel.

Ses zbláznil, musím jít do práce, nemůže ze mě táhnout chlast.

No jo, lásko, nikdo ti nezaplatí jen tak, víš to sám.

Vystrčil hlavu z okna – neměl bys bundu nebo tak něco? Je tam zima. Bylo teplo a svítilo slunce, ale co, chtěl z toho taky něco mít; tak to dělalo i to šestnáctiletý štěně – když jsem neměl prachy, vyhlídnul si nějakou věc v místnosti a už se od ní neodtrhnul, dokud jsem mu ji nedal. Na první pohled je to děsný takhle ze všeho těžit – ale nejde jenom o to: kdyby to udělal zadarmo, znamenalo by to přiznat si, že v tom jede taky, že ke mně vlastně chodí rád, protože ho ženuška nekouří a jediná možnost to zažít je s nějakým chlapem. Prostě to bylo tak, že peníze očišťovaly a světily tu špínu, co se skrývala za nimi. Měl jsem jarní bundu, dal jsem za ni 150 lei, zkus si ji. Ale sotva se do ní vešel, takže v ní vypadal tlustě.

Tak si vezmi tu šustákovku tamhle z křesla, ne? Ana mi kdysi koupila křiklavě růžovou bundu, kterou jsem ještě na jaře a na podzim nosil. No ty vole, zamračil se, to je pro teplý, lidi se mi budou smát. Něco jinýho. Měl jsem ještě jednu bundu, ale měla rozbitý zip. Vzal si ji, ale brblal. No a kdy se zase uvidíme? Hrozně tě chci...

Až dostanu vejplatu, Alberto, dřív to nemá smysl, co bysme dělali, šli do baru a koukali se na sebe navzájem? Přijdu k tobě, lásko, říkal jsem ti, že mně na penězích nezáleží.

Říkal jsem ti, že to nejde, Alberto, Vasi by dělal scény. Ve skutečnosti jsem se bál si ho brát domů častěji, aby si nezvykal a aby nakonec nebyl v mém bytě jako doma.

Byl další hezký den, vystrčil jsem hlavu z okna, abych zjistil, jak je teplo. Bylo teplo, ale takové to zrádné, když si vezmeš bundu, zpotíš se, když si ji sundáš, ofoukne tě vítr a nastyďneš. Měl jsem ještě deset lei, vystrachal jsem ze šuplíků ještě tři lei v drobných, aby to

stačilo na krabičku cigaret. Pro sebe mám ještě záložní variantu, deset lei v podšívce jedny bundy – deset lei se kterýma můžu jít na tržnici Rahova a koupit si krabičku cigaret od šmelinářů.

Vzal jsem kolo, stejně jsem se chtěl projet akorát tak dlouho, abych se ho zbavil. Koupil jsem mu ve večerce krabičku dlouhých červených Máček. Alberto na mě počkal venku, nešel se mnou dovnitř – asi kvůli té hrsti drobných. Platit desetičky je ponižující, jsi jak bezdomovec, když přijdeš ke kase s drobnýma. Viděl jsem, jak jedné žebračce udělala prodavačka scénu, když jí vysypala na pult hrst mincí; další je nechtěla vůbec vzít, co s nima jako mám dělat? Ode mě je vzala beze slova, protože ze mě cítí peníze, dělám jim kšefty.

Dal jsem mu krabičku cigaret, ale neotevřel ji, podal mi poslední dvě ze svojí staré. Vydal jsem se směrem k tržnici Rahova a po cestě se mi zase začaly odplavovat z mozku serotoniny a místo nich mě zaplavila úzkost. Co jsem o tom chlapovi věděl? Nedalo se mu věřit, že je na chlapy, nebyl, prostě vůbec neodpovídal definici, některé věci člověk cítí, aniž by je musel nějak zvlášť vysvětlovat, nebyl a basta. Dost dlouho totiž byl ve vězení, se samými chlapy; žil tam od patnácti a ženský viděl jenom v televizi, v časopisech nebo v pornu na mobilu; v krátkých přestávkách, které do svých třiceti strávil na svobodě, k ničemu zvláštnímu nedošlo, takže si to rozdával jenom s chlapy – snil o ženských, žvanil o ženských s ostatními vězni, honil si a myslel u toho na ženský. Proto v posteli neměl zábrany, proto se chtěl líbat, proto se tak rád mazlil. Ale vlastně, když se nad tím člověk zamyslí, je to trochu smutný. V patnácti už tvůj mozek ví, co chce, jestli holky, nebo kluky; když už si Alberto začínal honit pro ukrácení dlouhých chvílí a skoro už by se byl vrhnul mezi ženský jako vlk do stáda ovcí, zavřeli ho mezi chlapy: poprvý se líbal s chlapem, s chlapy se naučil šukat, s chlapy se poprvý mazlil; jeho sexuální život vlastně začal a až do třiceti se rozvíjel s chlapy.

Na Rahově jsem narazil na takový sedmnácti osmnáctiletý štěně, který říkalo, že má cigára. Nelíbil se mi, hned jsem věděl, že něco nehraje: měl sluneční brýle, chtěl vypadat důležitě. Znáš ty typy, frajírky, který šmelí v malým, ale myslí si, že jsou velký mafiáni, tváří se, že snídají kaviár, přitom mají leda na míchaný vajíčka. Takže, ty typy znám – ale i přes to všechno mě napálil.

Kde máš ty cigára? Chci je vidět. Napřed ty ukaž prachy, nafoukl se drze. Takhle jsme se dohadovali asi pět minut a místo toho, abych mu to řekl jako chlap, jdi do háje, myslíš, že jsem blbej?, a udělal čelem vzad, jsem mu ty peníze dal – a to štěně řeklo počkej tady dojdou pro ně ke klukům. A odešel, mluvil u toho do telefonu, šel pomalu, rozvážně, důležitě, a já se za ním jen koukal jako blbeček, i když jsem věděl, že je to podfuk.

Mohl jsem jít do kanceláře, ale srdce mě tam vůbec netáhlo, protože jsem spal jenom dvě hodiny a leda bych usnul na pracovním stole.

Na bulvár jsem se nevrátil, co když ho potkám? Co mu řeknu, proč nejsem v práci? Pustil by se do mě kámo, tys mi lhal, proč neříkáš pravdu? Kde pracuješ, co doopravdy děláš? Hned by se mnou mluvil úplně jinak. Byl zjevně psychicky labilní, nálady mu lítaly ode zdi ke zdi během jediné minuty, a nebyl to žádný myslitel. Lopotně odchodil první stupeň, z čehož ještě dvakrát

opakoval, a pak rovnou do chládku, jak se říká mezi frajery.

Doma seděl Vasi u počítače.

Hele, vyštěkl na mě, zbav se toho týpka, už tady ten jeho ksicht nechci vidět. Nechci, pokrčil jsem rameny, líbí se mi. V tom případě, řekl s očima přilepenýma k počítači, jestli sem zase někdy půjde, dej mi to vědět předem, abych stačil odejít. Nechci s ním mít nic společného. Nemohl si klást podmínky, před dvěma týdny jsem mu dohodil práci na internetu pro mezinárodní stránky o cestovním ruchu, kde překládal inzeráty do rumunštiny – ale ani jsem ho nechtěl zbytečně provokovat, protože by se taky mohl urazit a sbalit si svých pět švestek, stačilo, hledám si nový bydlení.

Ale on chodí za mnou, Vasi, ne za tebou. Nevím, to mě nezajímá. Představ si, že mu jednoho dne hrábne a skočí po tobě a začne ničit byt, co pak budu dělat já? nebo že vytáhne nůž a řekne naval všechno, co máš – a pak půjde za mnou; co budu dělat? nejsi tady sám.

Co jsem na to měl říct. Alberto by tohle neudělal, nebyl to postižený kretén – ale stejně mě ta diskuse s Vasim vyděsila. Sedl jsem si k počítači a asi deset minut jsem jen zíral do prázdna, s Windowsovým spořičem obrazovky před obličejem, a intenzivně jsem přemýšlel. Albertovi šlo o něco jiného – chtěl se mi líbit, dával si na tom dost zjevně záležet, aby věci případně hrály pro něj, a zadarmo. Protože mě nenechal mu ho kouřit, ani mi to nechtěl udělat do zadku, ale on mi ho vykouril a řekl mi, abych šukal já jeho. A tohle všechno zadarmo. Nejinak postupovalo i to štěně z venkova – napřed po mně vyjel a dělal to se mnou zadarmo, takový reklamní sex, ale pak, když jsem se zabouchl, začal si říkat o peníze.

Je to jednoduchý, tenhle trik je starý jako svět sám, chtěl mě přimět, abych se do něj zamiloval. Proč by mi měl lovit v kapsách, když jsem v nich mohl zalovit já sám, poté, co bych se zamiloval až po uši?

Tohle mě mělo vyděsit; zbytek – že by mi mohl ukradnout televizi, přepadnout mě mezi paneláky na sídlišti nebo mi vykuchat mého krásného spolubydlícího – to už byly nepodstatné detaily. Štěně z venkova mělo slitování a nijak brutálně ze mě netěžilo, nehrálo si s mojí závisláckou myslí, i když moc dobře vědělo, jaký vliv na mě má. A když se láska změnila v nemoc a začínala mi zatemňovat úsudek, dál se ke mně choval hezky. Bylo to dítě z venkova, bylo slušně vychované, vědělo, že není správné tahat ostatní lidi za nos, protože Bůh ti to vrátí.

Ale kolik morálky a slušného vychování se může vejít do člověka, který vyrostl ve vězeních, mi vůbec nebylo jasné, byla to pro mě jedna velká neznámá.

V pátek jsem se zastavil v kanceláři a kolegyně mi půjčila nějaké peníze, 400 lei. Cestou zpátky jsem se zastavil ve večerce na Zeicani a když jsem vylezl, uviděl jsem Alberta – a (nejspíš) jeho bráchu, jak vycházejí z hospody. Mohl jsem na něj zavolat, ale řekl jsem si, že asi radši ne, nebylo by dobrý, kdyby si mě Sud všimnul; ten si to pyšně vykračoval vepředu a Alberto šel jako pejsek kousek za ním, tak půl metru – takže nelhal, Sud ho fakt vytahuje od těch přístrojů z baru, popadne ho a vyprostí.

Takže jsem měl prachy. Stovku, jak jsem si spočítal, jsem mohl utratit s Albertem, a zbylých 250 jsem potřeboval do Sibiu, kde byl jeden romský kongres – na který jsem se v záchvatu blbosti přihlásil někdy v zimě jako dobrovolník, protože to mám blízko domů a budu mít kde

spát, u ségry.

Celý den jsem byl jak na jehlách, měl jsem peníze, bylo jasné, že půjdu ven, a plán zněl tak, že si zajdu s Albertem na jedno a vrátím se domů jako hodný kluk, jak jsem slíbil Vasimu; jenom se s ním sejdu, to je všechno.

Večer začal Vasi něco vařit, televize byla puštěná, já jsem seděl u počítače – rodinný večer v domácnosti. Ale v osm už jsem neodolal a vyrazil jsem do Zeicani, hele, Vasi, jdu na jedno. Byl tam, otáčel se kolem přístrojů, kamaráde, věděl jsem, že dneska přijdeš. Řekl jsem mu, že v týdně určitě dostanu výplatu a pak že se objevím. Nechal jsem to tak, protože jsem už výplatu měl – a to byla chyba, protože kdyby ucítil, že mám peníze, už bych ho ze sebe nesetřásl.

Vypil jsem tři piva za sebou skoro na ex a on mi mezitím v jednom kuse hučel do hlavy, že už bez tebe dál nemůžu, musíme to udělat, protože už nemůžu. Udělám pro tebe, po čem tvoje srdce zatouží, zase ti ho přebídnou, viděl jsi, jak to tvůj kamarád umí.

Ale Alberto, utnul jsem ho, nemůžu si tě vzít k sobě, musím dát Vasimu vědět předem, když to budu chtít udělat, aby měl čas si zařídit spaní jinde. Minule mi udělal scénu, zapřeháněl jsem si, řekl, že když tě ještě někdy přivedu domů, až tam bude, odstěhuje se.

Povzdechl si, obrátil oči v sloup, a po patnácti vteřinách – víš, naklonil se ke mně. Já jsem ve vězení vykouril spoustu ptáků, nebojím se tě. Bylo mi šestnáct, když mě z výchováku v Găești poslali do vězení pro mládež do Craiovy. Na záchodě se kolem mě postavili do kruhu čtyři kluci jak hory – a tak se to stalo, popadl mě silou a musel jsem jim všem vykourit ptáky. Byl jsem tam nejmenší, co jsem měl dělat? Dostal jsem se tak mezi místní frajery a zařídil jsem si super život. Stal se ze mě pasivní teplouš, protože jsem byl chudý dítě a musel jsem si poradit sám. Ale nic mi nechybělo. Chodili za mnou chlapi s cigáry, s jídlem, s chlastem, protože nikdo nekouřil tak dobře jako já. Žil jsem si dobře, líp, než kdybych žil venku, protože jsem byl chudý dítě, šest kluků, co vychovávala jen máma, co ti budu povídat, měli jsme pořád hlad, v neděli nás posílala do kostela pro kolivu, těžký, v zimě nás posílala spát bez večere. Bylo to těžký, kamaráde, hrozně těžký, protože mě pustili a neumíš si představit, jakou ostudu jsem si musel vyžrat. Nikomu jsem nevyprávěl o tom, co jsem v base dělal, snažil jsem se to ututlat – ale prasklo to a táta to zjistil; co táta, celej svět se o tom dozvěděl, protože pustili i ostatní kluky a ti všem vykecali, co jsem tam prováděl. Celej rok mě nenechali jíst s nima u stolu, měl jsem vlastní stoleček, s vlastním talířem a lžící. Seděl jsem vedle svejch synovců a neterí, který mě na sebe nenechali sáhnout; aby na mě sáhnul někdo jinej – pánbůh ochraňuj. Aby na tebe celej rok nikdo nesáhl, abys věděl, u nás je to největší ostuda. Vzal mě do kláštera za knězem, pil jsem svčnou vodu, co se do mě vešlo. Po roce nás táta svolal ke stolu na Velikonoce, dal mi pusku na pusku a řekl stačilo, teď už nejsi pošpiněný, jsi zase moje dítě – a řekl ostatním, aby mě taky olíbal. Přikázal, abych před knězem nad svíčkou přísahal, že tuhle špinavou věc už nebudu nikdy dělat, dokud budu žít – ale vidíš? kvůli tobě porušuju slib a zase to dělám, protože tě mám strašně moc rád, líbal bych tě tady v baru. A jak má člověk nezměknout při takovém vyznání? No, Alberto, nevím, co říct, připravil jsi mě o všechna slova.

Nechá skloněnou hlavu, uklidní se a pak se na mě bolestně podívá, pojďme k tobě, kamaráde, uvidíš, jak tě přebídnou, že si mě budeš pamatovat do konce života. Přitáhne mě k sobě, užuž mě chce líbat na pusku, ale rozmyslí si to a hlasitě mě líbá na tváře – a pak nahlas,

k ostatním lidem, kamarád tě líbá, protože tě má rád, ale není bužna, co, to se líbají jenom bužny? líbám tě, protože jsi můj kamarád atd atd. Takže, legitimní otázka, která se nabízí po čtyřech pivech vypitých skoro na ex, je: jak má člověk odolat takovému útoku na city?, jsme jenom lidi a v hrudi nám bije srdce; takže nakonec jsem ustoupil, tak dobře, jdeme, Alberto.

Když jsme přišli domů, bylo půl jedný a Vasi nespál, dveře od pokoje měl otevřené. Neřekl ani slovo, ani nepozdravil, seděl s očima přilepenýma k počítači. Jenom jsem slyšel, jak se zvedl a dveře zavřel.

Té noci mě ošukal ve stoje, zezadu a bez kondomu – a i když jsem byl tak opilej, říkal jsem si Adriane, to není dobrý, co děláš, není to vůbec dobrý.

Pojď spát, no, Alberto, povídám mu, lehni si na mě. Už jsem to říkal, zbožňuju tlustý, a tohle se perfektně hodí.

Zbláznil ses? Mám 120 kilo, rozmáčknu tě. Lehne si na mě, zůstane tak dvě minuty a když ze mě sleze – tak, jaký to bylo? Tak řekni, jako bych tě přejel bráchoým Touaregem. Ha ha, svoji princeznu si z tebe udělám, budu k tobě chodit a jezdit po tobě každý den. A Vasi?

Toho nech bejt, přejedeme ho tím Touaregem taky, ha ha.